

Nieuwsbrief VEAN ERF Updates

Nummer 10, 2022

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof van Justitie van de Europese Unie

Hof van Justitie van de Europese Unie, ECLI:EU:C:2022:426 02-06-2022

Hof

Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2022:1743 21-06-2022

Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2022:1489 07-06-2022

Gerechtshof Den Haag, ECLI:NL:GHDHA:2022:906 25-05-2022

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2022:4212 24-05-2022

Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2022:1565 24-05-2022

Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2022:1568 24-05-2022

Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2022:1542 17-05-2022

Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2021:12210 01-06-2021

Rechtbank

Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2022:6267 20-06-2022

Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2022:5459 10-06-2022

Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2022:5550 08-06-2022

Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:2127 03-06-2022

Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2022:1882 01-06-2022

Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2022:4151 25-05-2022

Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2022:4181 25-05-2022

Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2022:1573 23-05-2022

Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2022:3972 19-05-2022

Rechtbank Den Haag, ECLI:NL:RBDHA:2022:5256 11-05-2022

Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:4606 11-05-2022

Rechtbank Amsterdam, ECLI:NL:RBAMS:2022:2500 04-05-2022

Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2022:5103 21-04-2022

Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:2064 21-04-2022

Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2022:2061 07-04-2022

RECHTSPRAAK

Budgetcoach moet rekening en verantwoording afleggen aan executeur.

Gedurende de laatste fase van zijn leven is erflater bijgestaan door een budgetcoach. Na het overlijden van erflater in maart 2021 constateert de door erflater benoemde executeur dat het vermogen van erflater tussen oktober 2019 en maart 2021 met circa € 436.000 is afgenomen. Na verkregen verlof heeft de executeur conservatoir beslag gelegd op diverse bezittingen van de budgetcoach. In de onderhavige procedure vordert de executeur onder meer dat de budgetcoach rekening en verantwoording aflegt over de wijze waarop zij de overeenkomst om als budgetcoach op te treden, heeft uitgevoerd. De budgetcoach voert verweer en stelt dat de executeur onbevoegd is tot het instellen van de onderhavige procedure. Onder verwijzing naar artikel 4:145 lid 2 BW meldt de rechtbank dat de executeur gedurende diens privaatieve beheer ook de erfgenamen in en buiten rechte vertegenwoordigt en constateert dat de executeur wel bevoegd is. Uit de feiten en omstandigheden leidt de rechtbank af dat de budgetcoach verplicht is tot het doen van rekening en verantwoording over de periode dat zij als budgetcoach betrokken is geweest bij erflater. Daarbij is van belang dat vaststaat dat de budgetcoach bij de uitvoering van de overeenkomst van opdracht gelden heeft uitgegeven ten laste van erflater, artikel 7:403 lid 2 BW. De plicht tot het afleggen van verantwoording kan mede worden aangenomen omdat dat ook tussen de budgetcoach en de executeur een rechtsverhouding bestaat op grond waarvan de budgetcoach verplicht is om zich omtrent de behoorlijkheid van enig vermogensrechtelijk beleid te verantwoorden (vgl. ECLI:NL:HR:2021:1848).

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 25-05-2022

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2022:4181

Zaaknummer: C/10/627640 / HA ZA 21-944

Rechters: J.M.J. Arts

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In afwijking van de begunstiging betaalt de werkgever de na het overlijden van een werknemer vrijvallende uitkering uit een overlijdensrisicopolis uit aan de informele samenleefpartner en niet aan de erfgenamen. Het hof veroordeelt de werkgever om conform de begunstiging aan de erfgenamen uit te keren.

Na het overlijden van X heeft diens werkgever een (door hem als onderdeel van de met X gesloten arbeidsovereenkomst) uitkering uit een overlijdensrisicopolis uitgekeerd aan Y. Y is de informele samenleefpartner van X. Overledene X laat geen kinderen achter. Omdat X niet bij testament over zijn nalatenschap heeft beschikt, is de informele samenleefpartner Y niet tevens een van zijn erfgenamen. De begunstiging van de polis luidde op het moment van indiensttreding van X achtereenvolgens: (1) weduwe of weduwnaar van de verzekerde| (2) kind(eren) van de verzekerde| (3) erfgenamen van de verzekerde en (4) de werkgever.

In de onderhavige procedure vordert (Z), een van de erfgenamen van X, veroordeling van de werkgever om de uitkering te voldoen aan de erfgenamen. De werkgever voert aan dat onder weduwe ook de samenwonende partner dient te worden verstaan. Deze stelling miskent, zo het hof, dat juist door het aangaan van een geregistreerd partnerschap gelijkstelling met het huwelijk wordt beoogd en bereikt, maar dat een enkel samenwonen dat juridische resultaat niet meebrengt, althans niet bij de uitleg van deze arbeidsvoorwaarde en de daarop gebaseerde levensverzekeringopolis. Het hof wijst het gevorderde toe.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-05-2022

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2022:1568

Zaaknummer: 200.290.384/01

Rechters: H.T. van der Meer, R.J.M. Smit en I.A. Haanappel-van der Burg

Advocaten: S. van der Vegt en C. Nekeman

Wetsartikelen: 7:674 BW

RECHTSPRAAK

Vordering tot vaststellen legitieme portie betreft een processueel ondeelbare rechtsverhouding.

Legitimaris laat na om in een zaak waarin zij de vaststelling van de legitimaire massa en haar legitieme portie vordert, tevens de andere (onterfde) legitimarissen te betrekken. De gedagvaarde erfgenaam doet een beroep op exceptio plurium litis consortium, en stelt dat het vaststellen van de legitimaire massa alleen bindend kan geschieden voor alle legitimarissen. Ook de rechtbank is van oordeel dat er sprake is van een processueel ondeelbare rechtsverhouding waarbij het rechtens noodzakelijk is dat een beslissing over (de omvang van) de legitieme massa van onderhavige nalatenschap in dezelfde zin luidt ten aanzien van alle legitimarissen van de nalatenschap (ECLI:NL:HR:2017:411). De rechtbank stelt de legitimaris in de gelegenheid om de andere legitimaris alsnog als partij in het geding te betrekken door oproeping op de voet van artikel 118 Rv.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 25-05-2022

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2022:4151

Zaaknummer: C/03/300757 / HA ZA 22-21

Rechters: T.A.J.M. Provaas

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bijstandsgerechtigde erfgenaam ontvangt door toedoen executeur per saldo niets uit de nalatenschap. Desalniettemin legt de inspecteur een aanslag erfbelasting op. Het hof ziet hierin een individuele en buitensporige last en vermindert de aanslag tot nihil wegens strijd met artikel 1 EP EVRM.

Erflater is overleden in 2017 en heeft zijn dochter – belanghebbende in de procedure – tot enig erfgenaam benoemd. Erflater heeft een zoon van zijn vooroverleden partner tot executeur benoemd. Dochter heeft reeds lang geen contact gehad met erflater. Dochter heeft de nalatenschap beneficiair aanvaard. De executeur heeft ook na daartoe te zijn veroordeeld nimmer iets uit de nalatenschap aan de dochter betaald en is uiteindelijk op verzoek van de dochter failliet verklaard. In 2021 is het faillissement opgeheven zonder dat aan een schuldeiser een uitkering heeft plaatsgevonden. De dochter heeft aangifte van verduistering gedaan tegen de executeur en in 2022 is het OM bevolen om de executeur te vervolgen.

Los van dit alles is de dochter door de Belastingdienst uitgenodigd en aangemaand om aangifte erfbelasting te doen. Omdat de dochter dit niet deed – zij bezat geen informatie over de nalatenschap – heeft de inspecteur ambtshalve een aanslag erfbelasting opgelegd van circa € 83.000. Later is deze verminderd tot circa € 48.000. De inspecteur meldt dat hij bij het opleggen van de aanslag geen rekening kan houden met de problemen ten aanzien van de uitbetaling van de erfenis door de executeur. De dochter gaat tegen de uitspraak op bezwaar in beroep bij de rechtbank. In de procedure in eerste aanleg vermindert de rechtbank de opgelegde aanslag tot circa 41.000, maar laat deze voor het overige in stand.

In appèl verwerpt het hof de stelling van de dochter dat geen sprake is van een erfrechtelijke verkrijging omdat zij nimmer (daadwerkelijk) iets heeft verkregen uit de nalatenschap en met een aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid hieruit ook in de toekomst niets zal verkrijgen.

Vervolgens gaat het hof in op het standpunt van de dochter dat de heffing van erfbelasting bij haar leidt tot een individuele en buitensporige last en daarmee tot een schending van artikel 1 EP EVRM.

In dat kader overweegt het hof dat het vaststaat dat de dochter voor haar levensonderhoud afhankelijk is van een uitkering op grond van de Participatiewet en niet beschikt over enig vermogen. Ook is duidelijk dat de dochter al het mogelijke heeft gedaan om inzage te krijgen in de omvang van de nalatenschap en de verkrijging daarvan. Het hof acht aannemelijk dat de dochter met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid niets uit de nalatenschap zal ontvangen. Het hof is van oordeel dat de dochter door de heffing van erfbelasting in ernstige mate wordt getroffen en dat de verschuldigde belasting leidt tot een individuele en buitensporige last. De dochter heeft geen (overig) vermogen waaruit zij de verschuldigde erfbelasting kan betalen. De voldoening van de erfbelasting leidt ertoe dat haar inkomen onder de armoedegrens daalt. Het hof neemt daarbij in aanmerking dat in het algemeen bij nalatenschappen geen sprake zal zijn van een situatie waarin buiten toedoen van de erfgenaam geen boedelbeschrijving is opgemaakt en de erfgenaam het haar toebehorende aandeel in de nalatenschap niet ontvangt. Ook weegt het hof mee dat de beneficiaire aanvaarding de dochter niet baat nu de erfbelasting een eigen schuld is van de dochter. De opmerking van de inspecteur dat de erfbelastingsschuld in het invorderingstraject mogelijk wordt kwijtgescholden, maakt niet dat geen sprake is van bedoelde individuele en buitensporige last. In de onderhavige zaak zijn er, zo het hof, onvoldoende aanknopingspunten om vast te stellen dat kwijtschelding van de aanslag is gewaarborgd. Het hof vernietigt de uitspraak op bezwaar en vermindert de aanslag tot nihil.

Instantie: Gerechtshof Den Haag

Datum uitspraak: 25-05-2022

ECLI: ECLI:NL:GHDHA:2022:906

Zaaknummer: BK-21/00839

Rechters: I. Reijngoud, R.C.H.M. Lips en B.F.A. van Huijgevoort

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Bank haalt verhaal op polis van levensverzekering die naar het oordeel van het hof niet aan haar was verpand. Voor de bepaling van de schade die door de ex-echtgenoot/begunstigde is geleden, is mede relevant in hoeverre door haar verhaal mogelijk is op erfgenamen van de overledene.

A heeft een tweetal polissen van levensverzekering afgesloten (in resp. 2005 en 2008) op zijn leven. Begunstigde is zijn ex-echtgenote B. Na het overlijden van A staat nog een vordering van de bank op hem open van circa € 734.000. Die vordering komt uiteindelijk – daar zijn partijen het over eens – voor rekening van A, respectievelijk diens erfgenamen. Ter voldoening van de vordering haalt de bank (gedeeltelijk) verhaal op de beide polissen. Nadat haar vordering(en) zijn voldaan, doet de bank afstand van haar rechten van eerste en tweede hypotheek op een aan B toebehorende registergoed. In geschil is of ook de tweede polis was verpand aan de bank. Anders dan de rechtbank volgt het hof B in haar stelling dat géén pandrecht op de tweede polis tot stand is gekomen. Daarvoor is mede redengevend dat de verzekeraar heeft verklaard dat aan hem slechts één mededeling van verpanding is gedaan. Het hof verwierpt ook de stelling van de bank dat sprake was van een stil pandrecht nu niet is gesteld of is gebleken dat partijen destijds hebben beoogd om zo'n stil pandrecht te vestigen (art. 7:971 lid 1 BW i.v.m. art. 3:236 lid 2 jo. art. 3:94 lid 1 BW).

Vervolgens voert de bank aan dat zij bevoegd was tot verrekening (van haar vordering op de overleden A met de uitkering uit de tweede polis) omdat B daarmee had ingestemd. Volgens het hof kan die veronderstelde instemming in ieder geval niet worden afgeleid uit het feit dat B voor kennisgeving had aangenomen de mededeling aan haar door de bank dat de bank van plan was om verhaal te halen op de beide polissen. Het hof wijst ook het oordeel van de bank af dat B ter voorkoming van verhaal op het registergoed (onverplicht) had ingestemd met verrekening. Voor de begroting van de schade van B is relevant of – en in hoeverre – het bedrag van € 734.000 op (de erven) van A is te verhalen. Het hof acht het partijdebat op het punt van de schadeberekening onvoldoende voldragen en stelt B in de gelegenheid het bestaan en de omvang van de schade te bewijzen, en houdt elke verdere beslissing aan.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 24-05-2022

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2022:1565

Zaaknummer: 200.280.902/01

Rechters: W.A.H. Melissen, J.W.M. Tromp en A.C. van Schaick

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De rechtsverhouding tussen de erfgenamen/partijen bij de verdeling van een nalatenschap moet worden aangemerkt als een processueel ondeelbare rechtsverhouding. Het hof oordeelt dat de rechtbank de eiser in reconventie ambtshalve gelegenheid had moeten bieden tot herstel van de omissie dat niet alle erfgenamen/partijen waren gedagvaard.

Moeder is in 2016 overleden en heeft haar kinderen A, B en C als haar enig erfgenamen achtergelaten. A en B hebben in januari 2017 een beperkte boedelvolmacht verstrekt aan C. In september 2018 hebben zij deze volmacht ingetrokken. In de tussenliggende periode is de woning van moeder verkocht en de verkoopopbrengst ad € 132.000 op de ervenrekening gestort. In november 2018 kent die rekening een negatief saldo van € 8. Tot het tijdstip van intrekken van de volmacht was C de enige die over de ervenrekening kon beschikken. In eerste aanleg stelt A vorderingen in tegen zowel B als C. In reconventie stelt B diverse vorderingen in (tegen A). De rechtbank verklaart B niet-ontvankelijk. Hiertegen gaat B in beroep. Het hof oordeelt dat iedere partij in een procedure over een processueel ondeelbare rechtsverhouding het recht heeft jegens alle andere bij die rechtsverhouding betrokken partijen een beslissing daaromtrent te vorderen. Dit geldt ongeacht wie de procedure heeft aangespannen en ongeacht tegen wie de bij dagvaarding ingestelde vordering zich richt. Voorts heeft volgens het hof ieder van hen het recht verweer te voeren tegen een vordering met betrekking tot een processueel ondeelbare rechtsverhouding, ongeacht door en tegen wie deze is ingesteld. Dit betekent dat bij een processueel ondeelbare rechtsverhouding een tegenvordering niet uitsluitend kan worden ingesteld tegen degene die als wederpartij de vordering heeft ingesteld (art. 136 Rv), maar dat een gedaagde ook een (tegen)vordering kan instellen tegen een medegedaagde en dat een eiser ook een (tegen)vordering kan instellen tegen een mede-eiser. Het hof meent dat het voor de hand had gelegen als de rechtbank B naar aanleiding van zijn tegenvordering niet niet-ontvankelijk had verklaard, maar B (op de voet van art. 118 Rv, dan wel op de voet van art. 680 lid 4 Rv) ambtshalve in de gelegenheid had gesteld om zijn tegenvordering (alsnog) aan C te doen betekenen (ECLI:NL:HR:2017:411). Omdat uit de dagvaarding in appèl blijkt dat deze wél aan C is betekend, is daarmee de

omissie (van de betekening) in eerste aanleg hersteld. Vervolgens gaat het hof over tot een inhoudelijke beoordeling van de diverse ingestelde vorderingen. In dat kader oordeelt het hof – onder meer – dat B zijn schuld aan de nalatenschap mag verrekenen met zijn vordering op de nalatenschap (art. 6:136 BW), ook al is de vordering van (appellant) B en A op C mogelijk niet verhaalbaar.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 24-05-2022

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2022:4212

Zaaknummer: 200.289.272

Rechters: M.H.H.A. Moes, R. Prakke-Nieuwenhuizen en L. Hamer

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Of is voldaan aan de vormvereisten voor verwerping van een nalatenschap, moet worden beoordeeld aan de hand van het recht van de gewone woonplaats van de verwerper, en niet aan de hand van de vormvereisten van het op de erfopvolging toepasselijke recht.

Erflater is in januari 2018 te Bremen (Duitsland) overleden. De laatste gewone verblijfplaats van erflater was eveneens in Duistland. In juni 2019 heeft het Amtsgericht Bremen contact opgenomen met in Nederland wonende neven van de erflater over diens nalatenschap. Op 13 september 2019 hebben de neven voor de rechtbank Den Haag (Nederland) een verklaring van verwerping afgelegd. Die verklaring is op 30 september 2019 in het erfrechtregister van die rechtbank ingeschreven. Nadat een Duitse rechter heeft geoordeeld dat de neven geacht worden de nalatenschap te hebben aanvaard omdat bij de verwerping niet is voldaan aan de daarvoor geldende vereisten naar Duits recht, wordt door een Duitse rechter aan het Hof van Justitie EU een prejudiciële vraag voorgelegd over de geldigheid van de in Nederland afgelegde verklaring van verwerping. Het Hof van Justitie stelt dat de artikelen 13 en 28 van de Europese erfrechtverordening (nr. 650/2012) aldus moeten worden uitgelegd dat een verklaring van verwerping van een nalatenschap die door een erfgenaam is afgelegd voor het gerecht van de lidstaat van zijn gewone verblijfplaats, naar de vorm geldig is wanneer is voldaan aan de voor dit gerecht geldende vormvereisten en dat het voor de geldigheid ervan niet noodzakelijk is dat die verklaring voldoet aan de vormvereisten die zijn gesteld in het op de erfopvolging toepasselijke recht.

Instantie: Hof van Justitie van de Europese Unie

Datum uitspraak: 02-06-2022

ECLI: ECLI:EU:C:2022:426

Zaaknummer: C-617/20

Rechters: E. Regan, I. Jarukaitis, M. Ilešič, D. Gratsias en Z. Csehi

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Accountant/belastingadviseur maakt beroepsfout met advies aan enig erfgenaam om nalatenschap zuiver te aanvaarden.

Na het overlijden van moeder hebben haar twee kinderen een niet-opeisbare vordering op hun vader wegens onderbedeling. Na te zijn hertrouwd schenkt vader op advies van de accountant/belastingadviseur op papier € 200.000 aan zijn tweede echtgenote. Na het overlijden van vader blijkt dat hij zijn dochter tot enig erfgename heeft benoemd, en aan zijn tweede echtgenote legaten heeft toegekend van zijn roerende goederen, van het vruchtgebruik van de echtelijke woning alsmede van een bedrag ad € 30.000 netto per jaar. Nadat de dochter het advies van het accountant- belastingkantoor had opgevolgd om de nalatenschap zuiver te aanvaarden, blijkt dat de legaten en inmiddels opeisbare schulden aan de kinderen (ter zake van de nalatenschap van moeder) alsmede de eveneens opeisbaar geworden schenking op papier van € 200.000 ertoe leiden dat de nalatenschap negatief is. De rechtbank volgt de dochter in haar stelling dat de accountant/belastingadviseur niet heeft gehandeld zoals een redelijk bekwaam en redelijk handelend accountant/belastingadviseur te werk zou gaan. Alvorens tot zuivere aanvaarding te adviseren had moeten worden nagaan of de veronderstelling klopte dat het vermogen van vader toereikend was. Als iemand een nalatenschap zuiver aanvaardt, kan dat namelijk verstekkende gevolgen hebben. De rechtbank verklaart voor recht dat de accountant/belastingadviseur een beroepsfout heeft gemaakt door de dochter te adviseren zuiver te aanvaarden en veroordeelt de accountant tot het betalen van de door de dochter geleden schade.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 11-05-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2022:4606

Zaaknummer: C/15/319856 / HA ZA 21-476

Rechters: A.C. Haverkate

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Volgens de hoofdregel van artikel 4:198 BW oefenen de erfgenamen hun bevoegdheden als vereffenaars gezamenlijk uit. In drie zaken wordt de kantonrechter verzocht om af te wijken van deze hoofdregel en een professionele bewindvoerder te benoemen. Onder verwijzing naar de (beperkte) strekking van de in artikel 4:198 BW opgenomen mogelijkheid tot afwijken, wijst de kantonrechter deze verzoeken af.

In een drietal zaken gaat de kantonrechter in op de in haar visie beperkte strekking van de mogelijkheid tot afwijken van de in artikel 4:198 BW geformuleerde hoofdregel dat de erfgenamen hun bevoegdheden als vereffenaars in een beneficiair aanvaarde nalatenschap tezamen uitoefenen. De kantonrechter geeft aan dat zo al wordt afgeweken van de hoofdregel het (gezien de systematiek van de wet) moet gaan om het treffen van voorzieningen voor de nalatenschap als geheel, in een situatie dat een of meer vereffenaars niet in staat of beschikbaar zijn om de bevoegdheden uit te oefenen. Het zal dan moeten gaan om een zogenoemde lichte vereffening, waarbij de erfgenamen zelf vereffenen. In de drie casus strekt het verzoek telkens tot de benoeming van een professionele vereffenaar.

In ECLI:NL:RBMNE:2022:2061 werkte circa een derde van de bekende erfgenamen niet mee aan de vereffening en stond ook het aantal erfgenamen nog niet vast. Daarmee was duidelijk dat het erfgenamenonderzoek nog moest worden voortgezet. Volgens de kantonrechter is artikel 4:198 BW niet bedoeld om conform het verzoek van de 'meewerkende' erfgenamen in verkapte vorm een professionele partij namens hen de gehele vereffening te laten uitvoeren. Voor dergelijke situaties is immers artikel 4:203 lid 1 BW in de wet opgenomen. Het verzoek wordt afgewezen.

In ECLI:NL:RBMNE:2022:2062 bleek uit het erfgenamenonderzoek dat er ten tijde van het verzoek vijfenveertig erfgenamen waren, waarvan drie onbekend en drie wel bekend, maar nog niet aangeschreven. Ook staat volgens de kantonrechter vast dat er ten minste negen erfgenamen zijn, die wel bekend zijn, maar geen volmacht hebben afgegeven. Het onthouden van medewerking is in feite een weigering, hetgeen iets anders is dan niet in staat of beschikbaar zijn om de bevoegdheid van vereffenaar uit te oefenen. De kantonrechter vervolgt

met een soortgelijke overweging als in ECLI:NL:RBMNE:2022:2061 en concludeert tot afwijzing van het verzoek.

In ECLI:NL:RBMNE:2022:2063 is sprake van de situatie dat één erfgenaam, die actief een keuze heeft uitgebracht voor beneficiaire aanvaarding, onbereikbaar is gebleken voor medewerking aan de verdere afwikkeling van de nalatenschap. Omdat tevens duidelijk is dat er een noodzaak is om de vereffening voortvarend ter hand te nemen (ontbreken van liquiditeiten in combinatie met een met een hypothecaire lening bezwaarde woning) is er in deze zaak wél sprake van een situatie waarbij toepassing kan worden gegeven aan artikel 4:198 BW (een vereffenaar is niet in staat of beschikbaar om de bevoegdheden uit te oefenen). Maar omdat de kantonrechter meent dat artikel 4:198 BW niet is bedoeld om de kantonrechter de mogelijkheid te geven in een zogenoemde 'lichte vereffening' een derde/professionele partij aan te wijzen als vereffenaar, wordt het verzoek desalniettemin afgewezen.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 07-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2022:2061

Zaaknummer:

Rechters: A.M. Crouwel

Wetsartikelen: 9371507 \ UT VERZ 21-11727

RECHTSPRAAK

Op verzoek van de beschermingsbewindvoerder heft de kantonrechter het testamentair bewind op omdat dit laatste bewind in casu geen enkel bijkomend doel dient.

Het vermogen van X is onder bewind gesteld (titel 19 Boek 1 BW). Aanvankelijk was de zus van X de bewindvoerder, maar nadat haar op eigen verzoek ontslag is verleend, is een professionele bewindvoerder benoemd. Vervolgens is de vader van X overleden. In het testament van vader was een testamentair bewind (afdeling 4.5.7 BW) ingesteld over al hetgeen X uit de nalatenschap zou verkrijgen. Nadat de kantonrechter de omvang van de erfdelen heeft vastgesteld, volgt het oordeel dat het laten voortduren van het testamentaire bewind naast het reeds bestaande Boek 1 BW-beschermingsbewind geen enkel bijkomend doel dient. Dit is reden voor de kantonrechter om conform het verzoek van de testamentair bewindvoerder over te gaan tot opheffing van dit erfrechtelijk bewind. Daarbij speelt mee dat vader bij het opstellen van zijn testament waarschijnlijk er niet op is gewezen dat het erfdeel van X sowieso onder beheer van de beschermingsbewindvoerder zou komen. Verder heeft X geen schulden meer, en is de verhouding tussen X en de professionele bewindvoerder goed.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 21-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2022:2064

Zaaknummer: 9603271 \ UT VERZ 21-17554 en 9741373 UT VERZ 22-3570

Rechters: A.M. Crouwel

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De wet bepaalt niet in welke vorm de ruimschoots toereikend-verklaring moet worden afgelegd. Bij gebreke aan een expliciete verklaring leidt het hof uit een opgestelde boedelbeschrijving af dat aan dit criterium is voldaan.

Vader en moeder zijn in respectievelijk 2015 en 2012 overleden. Beide nalatenschappen zijn door appellant X beneficiair aanvaard en moeten – in beginsel – worden vereffend.

In de nalatenschap van moeder was geen executeur benoemd. Dit betekent dat de beneficiaire aanvaarding door X ertoe leidt dat alle erfgenamen gezamenlijk de bevoegdheden van vereffenaars uitoefenen (art. 4:195 lid 1 BW). In een dergelijk geval kan in beginsel worden volstaan met een lichte vereffening. Het hof overweegt dat Y met instemming van de overige drie geïntimeerden destijds de taak van vereffenaar op zich heeft genomen. Geruime tijd (twee jaar na het overlijden van de als laatste overleden vader) blijkt dat appellant X hiertegen bezwaar maakt.

Y heeft inmiddels de vorderingen van de schuldeisers voldaan en in zowel de nalatenschap van moeder als die van vader zijn door Y boedelbeschrijvingen opgesteld. In beide nalatenschappen zijn thans geen andere schulden meer dan die in verband met de lopende verplichtingen en de legitieme van een van de geïntimeerden in de nalatenschap van vader. Hieruit leidt het hof af dat Y als vereffenaar heeft voldaan aan de verplichtingen van een lichte vereffening en dat er – anders dan X meent – geen aanleiding is om in de nalatenschap van moeder alsnog aan alle verplichtingen van een zware vereffening te moeten voldoen.

Vader had geïntimeerde Y tot executeur benoemd zodat na het afleggen van een ruimschoots toereikend-verklaring niet hoeft te worden vereffend. In de nalatenschap van vader heeft Y geen expliciete ruimschoots toereikend-verklaring afgelegd. Desalniettemin hoeft niet te worden vereffend omdat – zo het hof – uit de door Y opgemaakte boedelbeschrijving kan worden afgeleid dat sprake is van ‘ruimschoots toereikend zijn’. Aangezien de wet niet bepaalt in welke vorm de ruimschoots toereikend-verklaring moet worden afgelegd, acht het hof deze boedelbeschrijving voldoende om te spreken van een afgelegde ‘ruimschoots toereikend-verklaring’.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 17-05-2022

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2022:1542

Zaaknummer: 200.275.831_01 en 200.279.084_01

Rechters: H.A.W. Vermeulen, M.E. Smorenburg en J. van der Steenhoven

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Mede-erfgenaar heeft krachtens artikel 843a Rv voldoende recht en belang bij een afschrift van bescheiden zoals bankafschriften, maatschapscontract e.a.

Eiseres vordert in de hoofdzaak dat haar erfrechtelijke aanspraken uit hoofde van de nalatenschap van haar in december 2020 overleden moeder worden vastgesteld. In het incident vordert dezelfde eiseres dat haar mede-erfgenamen bij wijze van voorlopige voorziening worden veroordeeld tot het verstrekken van bankrekeningafschriften, belastingaangiften, een maatschapscontract e.a. Ook vordert zij dat haar broer/executeur een boedelbeschrijving opstelt. De rechtbank constateert dat men het erover eens is dat uit de door moeder gemaakte ouderlijke boedelverdeling voortvloeit dat partijen als erfgenamen jegens elkaar gehouden zijn tot het opmaken van een boedelbeschrijving van de nalatenschap en de door het overlijden ontbonden huwelijksgemeenschap. Zulks mede zodat de omvang van de uit de ouderlijke boedelverdeling voortvloeiende vorderingen kan worden vastgesteld. De rechtbank is mede gelet hierop van oordeel dat eiseres op grond van artikel 843a Rv voldoende recht en belang heeft bij een afschrift van de door haar gevraagde stukken. Nu daartegen geen inhoudelijk verweer is gevoerd, bepaalt de rechtbank dat de gevraagde bescheiden mede zien op de jaren 2015 tot en met 2020. De executeur wordt verder veroordeeld om een boedelbeschrijving op te stellen.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 01-06-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2022:1882

Zaaknummer: 212199

Rechters: M. Sanna

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Executeur/afwikkelingsbewindvoerder is bevoegd tot inning van een vordering op een mede-erfgenaam.

In een eerder gevoerde procedure is mede-erfgenaam X veroordeeld om een bedrag te voldoen aan de executeur/afwikkelingsbewindvoerder in de nalatenschap van zijn in 2017 overleden vader. In de onderhavige procedure stelt X dat de executeur/afwikkelingsbewindvoerder niet bevoegd is om die vordering te innen. De rechtbank constateert dat de argumenten van X uitgaan van een onjuiste visie op de bevoegdheden van de executeur. Volgens de rechtbank heeft de executeur (in casu) onder andere tot taak om de goederen van de nalatenschap te beheren, de schulden van de nalatenschap te voldoen en hetgeen na voldoening van de schuldeisers eventueel resteert te verdelen onder de erfgenamen. Dit laatste omdat de executeur tevens als afwikkelingsbewindvoerder is benoemd met de uitdrukkelijke bevoegdheid om de nalatenschap te verdelen. Anders dan X stelt, valt – zo de rechtbank – niet in te zien waarom de executeur de bevoegdheid mist om vorderingen te innen voorafgaand op de verdeling van de nalatenschap. Het innen van een vordering valt onder de gewone beheerstaken van de executeur. Dit geldt dus ook voor de onderhavige vordering van de nalatenschap op X. De omstandigheid dat dit een vordering betreft op een deelgenoot in de nalatenschap maakt dat op zichzelf niet anders.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 20-06-2022

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2022:6267

Zaaknummer: C/16/537351 / KG ZA 22-131

Rechters: M.A.A.T. Engbers

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Verzoek tot faillietverklaring van een gewezen executeur wordt afgewezen. Onduidelijk is of de door de executeur in hoedanigheid verbeurde dwangsommen ook op hem in privé verhaald kunnen worden.

In een eerdere procedure is X door de verzoeker in de onderhavige procedure (Y) gedagvaard om in zijn hoedanigheid van executeur in de nalatenschap van A diverse bescheiden betreffende de verdeling van A's nalatenschap over te leggen. X is in die procedure – in hoedanigheid – veroordeeld om de relevante bescheiden aan Y te verstrekken, zulks op straffe van verbeurde van een dwangsom. X heeft de bescheiden niet overgelegd waarna het maximum aan dwangsommen is verbeurd. X blijft in verzuim om het deswege verschuldigde te voldoen. In de onderhavige procedure stelt Y dat X nog meer onbetaalde schuldeisers heeft en vraagt het faillissement van X aan. X voert hiertegen aan dat het bedoelde veroordelend vonnis is uitgesproken jegens hem in zijn hoedanigheid van executeur en niet jegens hem in privé. Of de verbeurde dwangsommen ook verhaald kunnen worden op X privé, hangt – zo de rechtbank – af van de vraag of X van zijn handelen of nalaten persoonlijk een verwijt kan worden gemaakt (r.o. 5.13 van ECLI:NL:GHARL:2019:9205). En dat laatste kan de rechtbank bij de behandeling van het onderhavige faillissementsverzoek niet vaststellen. Een faillissementsverzoek leent zich niet voor een dergelijk onderzoek, en Y heeft ter zake ook niets gesteld. Daarmee staat volgens de rechtbank niet vast of Y een vordering op X privé heeft. Een faillissementsaanvraag kan – zo de rechtbank – bovendien niet enkel op verbeurde dwangsommen worden gebaseerd. Dat een in het testament opgenomen ontbindende voorwaarde (na faillietverklaring gaat het 4/9e deel in de eigendom van de woning, waar X anders aanspraak op kan maken, over op Y) Y ook een ander belang geeft om X failliet te laten verklaren leidt niet tot een andere conclusie.

De rechtbank wijst het verzoek af.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 23-05-2022

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2022:1573

Zaaknummer: 280380 FT RK 22.217

Rechters: A.H. Margadant

Advocaten: M.H.J. Booijink en J.W. Damstra

Wetsartikelen: 6 lid 3 Fw

RECHTSPRAAK

Omvang erfdeel irrelevant voor de mate waarin gebruikgemaakt kan worden van een door erflater tijdens leven bedongen gebruiksrecht van een kasteel.

Erflater heeft tijdens leven de eigendom van een kasteel met bijhorende gebouwen overgedragen aan een stichting. In dat kader is tussen erflater en de stichting een gebruiksovereenkomst gesloten die erflater en diens bloed- en aanverwanten in rechte lijn bepaalde exclusieve gebruiksrechten geeft met betrekking tot het kasteel. Erflater is overleden in 2011. Uit hoofde van de gebruiksovereenkomst moet de uitoefening van het gebruiksrecht door een van de bloed- en aanverwanten worden gecoördineerd. Eiseres is een van de bloed- en aanverwanten en stelt dat de omvang van haar (groter) aandeel in de nalatenschap van erflater ook betekent dat zij meer (gebruiks)rechten heeft dan de overige erfgenamen/haar (half)zussen. De rechtbank gaat hier niet in mee. Voor de gebruiksrechten moet gekeken worden naar de 'overeenkomst ter zake van gebruiksrechten' die door erflater en de stichting is gesloten. Uit deze overeenkomst volgt dat alle bloedverwanten in de rechte lijn deze gebruiksrechten kunnen uitoefenen, zij het met de daaraan verbonden beperkingen waaronder de coördinerende rol die thans in handen is van een (half)zus van eiseres. Het is deze coördinatrice die eiseres de toegang heeft ontzegd en niet de door de eiseres in rechte betrokken stichting. De rechtbank wijst de vordering van eiseres jegens de stichting af.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 03-06-2022

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2022:2127

Zaaknummer: 9844000 UV EXPL 22-96 JP/36418

Rechters: D.C.P.M. Straver

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In verband met vragen omtrent de echtheid van de handtekening van moeder onder een brief, gelast het hof een voorlopig deskundigenbericht en voorlopig getuigenverhoor.

Het testament van erflater bevat een cautio socini. Moeder en zus B menen dat zus A haar medewerking heeft geweigerd en daardoor geen erfgenaam (meer) is in de nalatenschap van erflater. In 2018 heeft de kantonrechter in een verstekprocedure in gelijke zin geoordeeld. Na verzet is het verstekvonnis bekrachtigd. Zus A gaat in hoger beroep tegen dit vonnis.

In de onderhavige separate zaak wil zus A via een nog op te stellen voorlopig deskundigenbericht en af te nemen voorlopig getuigenverhoor haar (bewijs)positie in de procedure in hoger beroep beter kunnen inschatten. Zus A stelt namelijk dat de handtekening op de brief waarin haar mede namens moeder is medegedeeld dat zij is overleden, niet de handtekening van moeder is. Het hof gaat in op de voorwaarden waaronder een verzoek om een voorlopig deskundigenbericht (art. 202 lid 2 Rv) en voorlopig getuigenverhoor (art. 186 Rv) kan worden toegewezen. In casu voldoen de verzoeken van zus A aan alle criteria. Het is – zo het hof – vervolgens aan de rechter in de bodemprocedure om de vraag te beantwoorden of het door zus A (uit/door het verhoor/bericht) te verkrijgen bewijs in de bodemprocedure kan worden toegelaten en hoe dit bewijs moet worden gewaardeerd. Het hof vindt ook dat de toewijzing van de verzoeken tot getuigenverhoor/deskundigenbericht niet leidt tot onnodige vertraging van de bodemprocedure. De enkele omstandigheid dat in de bodemprocedure al memories zijn genomen, is onvoldoende om tot het oordeel te komen dat sprake is van strijd met de goede procesorde. Er is geen sprake van misbruik van bevoegdheid (art. 3:13 BW) en er zijn ook geen andere zwaarwegende redenen om de verzoeken af te wijzen. Het hof wijst de verzoeken toe en gelast een voorlopig deskundigenbericht en voorlopig getuigenverhoor.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 01-06-2021

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2021:12210

Zaaknummer: 200.281.281/02

Rechters: J.H. Lieber, R. Prakke-Nieuwenhuizen en H. Wammes

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Dat erflaatster weinig verstand had van geld, betekent niet dat zij feitelijk wilsonbekwaam was.

Na het overlijden van zijn halfzuster verwijt klager de toegevoegd notaris (de klacht was gericht tegen de notaris, maar werd opgevat als (mede) gericht tegen de toegevoegd notaris) dat deze bij het passeren van erflaatsters testament onvoldoende onderzoek heeft gedaan naar haar feitelijke wilsbekwaamheid. Klager vermoedt dat erflaatster haar vermogen heeft nagelaten aan haar executeur (tevens boekhouder) en dat sprake is geweest van *undue influence* van de kant van de executeur/boekhouder. Klager meent dat erflaatster zo weinig verstand had van geld dat ze om deze reden feitelijk wilsonbekwaam was. Zowel de kamer als het hof deelt deze opvatting niet en beide zijn het eens met de toegevoegd notaris dat niet is gebleken van feiten of omstandigheden op grond waarvan had moeten worden getwijfeld aan de feitelijke wilsbekwaamheid van erflaatster. Verder overweegt het hof dat omdat klager niet in het testament is genoemd, de notariële geheimhoudingsplicht met zich brengt dat het de toegevoegd notaris niet vrij stond om klager (verder) te informeren over de inhoud van het testament.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 07-06-2022

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2022:1489

Zaaknummer: 200.302.682/01 NOT

Rechters: C.H.M. van Altena, H.T. van der Meer en J.L.G.M. Mertens

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Als een erfgenaam in hoedanigheid van schuldeiser van de nalatenschap een procedure is gestart tegen een executeur, vloeit uit de eisen van een goede procesorde voort dat die hoedanigheid in de loop van de procedure (na eiswijziging) niet kan worden gewijzigd in die van (mede-)erfgenaam.

A en B zijn de dochters geboren uit het huwelijk van vader C en moeder D. Na het overlijden van hun moeder in 2008 hebben beide dochters uit hoofde van een ouderlijke boedelverdeling (art. 1167 BW Oud) een niet-opeisbare op hun vader. Vader is in 2013 op huwelijkse voorwaarden hertrouwd met X. In 2017 overlijdt vader C. A en B zijn mede-erfgenamen van vader. In hun hoedanigheid van schuldeisers van de nalatenschap vorderen A en B dat de executeurs in vaders nalatenschap – in hun hoedanigheid van executeur – worden veroordeeld tot betaling van de opeisbare ouderlijke boedelverdelingsvorderingen. Daarnaast vorderen A en B o.m. dat de executeurs worden bevolen inzage te verschaffen in alle stukken die relevant zijn ten aanzien van de omvang en samenstelling van de nalatenschap. Tevens vorderen zij dat de executeurs in hun hoedanigheid van executeur worden veroordeeld tot betaling uit de nalatenschap van vader, aan de Belastingdienst (respectievelijk aan A en B – indien zij het bedrag aan de Belastingdienst hebben voorgesloten) het bedrag van de aanslagen erfbelasting die aan A en B zijn opgelegd.

De rechtbank overweegt dat A en B de onderhavige procedure hebben ingestoken als schuldeisers van de nalatenschap, en niet als erfgenamen. Vervolgens hebben zij, in elk geval na wijziging van hun eis, ook een aantal vorderingen ingesteld die voortvloeien uit hun hoedanigheid van erfgenaam. Daarmee staat volgens de rechtbank ter beoordeling of A en B in casu in beide hoedanigheden in deze procedure kunnen optreden. In dat kader stelt de rechtbank dat het moment van het uitbrengen van de dagvaarding bepalend is voor de vraag wie er materieel partij zijn in het geding. Het uitgangspunt is dat een partij hierna niet meer in een andere hoedanigheid kan optreden (vgl. ECLI:NL:HR:2004:AN8483, r.o. 3.13). Dit vloeit – zo de rechtbank – voort uit de eisen van een goede procesorde. A en B kunnen in de loop van de procedure dus niet hun hoedanigheid wijzigen in die van (mede-)erfgenamen in de nalatenschap van vader. Dit zou slechts onder bijzondere omstandigheden anders kunnen zijn

(vgl. ECLI:NL:HR:2020:587). De rechtbank concludeert dat A en B niet-ontvankelijk zijn in hun als erfgenamen ingestelde vorderingen.

Vervolgens blijkt dat partijen het ter zitting eens geworden zijn omtrent de omvang van de opeisbare vorderingen van A en B.

Instantie: Rechtbank Amsterdam

Datum uitspraak: 04-05-2022

ECLI: ECLI:NL:RBAMS:2022:2500

Zaaknummer: C/13/680682 / HA ZA 20-270

Rechters: S.P. Pompe

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank geeft route aan waarbij de kantonrechter ook in geval van een positieve nalatenschap het loon van een door de rechtbank benoemde vereffenaar kan vaststellen.

Een door de rechtbank benoemde vereffenaar (art. 4:203 en 4:204 BW) heeft recht op het loon dat door de kantonrechter (voor het opmaken van de uitdelingslijst) wordt vastgesteld (art. 4:206 lid 3 BW). Krachtens artikel 4:221 lid 2 BW rust op die vereffenaar ingeval sprake is van een positieve nalatenschap niet de verplichting om een rekening en verantwoording en een uitdelingslijst ter kennisneming van eenieder neer te leggen, artikel 4:218 lid 1 BW. De rekening en verantwoording moet in dat geval worden afgelegd aan de erfgenamen in welk kader ook een uitdelingslijst wordt opgesteld, artikel 4:221 lid 3 BW. In die lijst zal het loon van de benoemde vereffenaar terugkomen. Als de erfgenamen van de overledene zich niet kunnen verenigen met die rekening en verantwoording (en het daarin opgenomen loon van de vereffenaar), kunnen zij hun geschil hierover voorleggen aan de kantonrechter. De kantonrechter zal hierop vervolgens beslissen, zie artikel 4:161 lid 4 BW jo. artikel 1:374 lid 2 BW. Op die manier hebben de erfgenamen de mogelijkheid eventuele bezwaren tegen (de hoogte van) het loon aan de orde te stellen. Dit betekent dat de kantonrechter uiteindelijk toch het vereffenaarsloon kan vaststellen.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 10-06-2022

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2022:5459

Zaaknummer: 9802929 EJ VERZ 22-74665

Rechters: I.D. Bellaart

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Executeur dient een onjuiste aangifte erfbelasting in (in nalatenschap langstlevende ouder), maar schiet daardoor niet tekort in diens zorgplicht jegens de erfgenamen. De reden daarvoor is dat de onjuistheid werd veroorzaakt door de onduidelijke gevolgen van het testament van de eerst overleden ouder.

Na het overlijden van moeder (de langstlevende ouder), leidt onduidelijkheid over de gevolgen van het testament van vader (de eerststervende ouder) ertoe dat de executeur in de nalatenschap van de langstlevende een onjuiste aangifte erfbelasting heeft gedaan. In die aangifte is er ten onrechte van uitgegaan dat de kinderen een vordering hebben op moeder vanwege het overlijden van vader. Eisers stellen dat de executeur in moeders nalatenschap tekort is geschoten in de van hem te vergen zorg door ten onrechte het testament van de vader te negeren. Zij menen dat de executeur hen daarmee heeft willen benadelen. De kantonrechter is van oordeel dat de executeur zijn zorgplicht jegens de erfgenamen niet geschonden heeft. Naar het oordeel van de kantonrechter is voldoende gebleken dat de gevolgen van het testament van vader niet aanstonds duidelijk waren, en dat dit niet alleen gold voor de executeur maar ook voor de door deze hierover ingeschakelde deskundigen.

Instantie: Rechtbank Noord-Holland

Datum uitspraak: 21-04-2022

ECLI: ECLI:NL:RBNHO:2022:5103

Zaaknummer: 9510482

Rechters: M.C. van Rijn

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

In een beneficiair aanvaarde nalatenschap vordert de ene erfgenaam dat de andere erfgenamen jegens hem verantwoording afleggen over het gevoerde beheer. De rechtbank wijst de vordering af.

Partijen zijn ieder voor een derde deel gerechtigd tot de door hen beneficiair aanvaarde nalatenschap van hun moeder. As gezamenlijke vereffenaars (art. 4:195 BW) oefenen zij hun bevoegdheden tezamen uit. Eiser stelt dat de andere twee erfgenamen aan hem rekening en verantwoording moeten afleggen over het door hen gevoerde beheer. De twee gedaagden betwisten dat zij rekening en verantwoording moeten afleggen aan eiser. Zij stellen dat alle drie de erfgenamen samen vereffenaars zijn. Ook vinden zij dat via de processtukken en de ter zitting gegeven toelichting voldoende rekening en verantwoording aan eiser is afgelegd. Hierbij achten gedaagden relevant dat sprake is van een familierelatie waardoor aan de wijze van het afleggen van rekening en verantwoording geen hoge eisen kunnen worden gesteld. De rechtbank is van oordeel dat eiser in het licht hiervan nader had moeten toelichten waarom gedaagden jegens hem rekening en verantwoording hadden moeten afleggen. Dit heeft hij in de ogen van de rechtbank onvoldoende gedaan. Daar komt bij dat gedaagden eiser hebben gemachtigd waardoor hij zelf informatie kan inwinnen. De rechtbank wijst de vordering van eiser af.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 08-06-2022

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2022:5550

Zaaknummer: C/09/599092 / HA ZA 20-875

Rechters: I.A.M. Kroft

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

De grenzen van de exhibitieplicht. Met artikel 843a Rv in de hand wijst de voorzieningenrechter een (tiental) verzoek(en) om inlichtingen van de erfgenamen aan de executeur/mede-erfgenaam af ('fishing expedition').

Na het overlijden van hun moeder in 2020 dienen broer A en zus B in kort geding een tiental vorderingen in tegen hun tot executeur benoemde broer C. De vorderingen strekken tot inzage en afgifte van bescheiden die inzicht kunnen geven in de financiële 'handel en wandel' van moeder. Opvallend is dat daarbij terug wordt gegaan tot (transacties gedaan in) periodes die vele jaren vóór het overlijden van moeder liggen. Voorafgaand aan de inhoudelijke beoordeling van de tien vorderingen overweegt de voorzieningenrechter dat artikel 843a Rv bepaalt dat hij die daarbij rechtmatig belang heeft, op zijn kosten inzage, afschrift of uittreksel kan vorderen (van degene die deze bescheiden te zijner beschikking of onder zijn berusting heeft) van bepaalde bescheiden. De bescheiden moeten zien op een rechtsbetrekking waarin eiser (of zijn rechtsvoorgangers) partij is. Het gaat om gevallen waarin de inhoud van een schriftelijk bewijsmiddel aan een partij in beginsel wel bekend is, maar deze dat stuk niet in haar bezit heeft, terwijl die partij het desbetreffende stuk bijvoorbeeld in een procedure over zou willen leggen. In Nederland bestaat geen algemene exhibitieplicht voor partijen, in die zin dat partijen jegens elkaar verplicht kunnen worden tot het verschaffen van informatie en documenten. Met het oog daarop verbindt artikel 843a lid 1 Rv aan de toewijsbaarheid van een vordering als de onderhavige drie cumulatieve voorwaarden:

- a. de eisende partij moet een rechtmatig belang hebben;
- b. de vordering moet 'bepaalde bescheiden' betreffen; en
- c. die bescheiden hebben van doen met een rechtsbetrekking waarbij eiser partij is.

Het is onvoldoende als eisers slechts speculeren over de mogelijke gang van zaken, het moet altijd gaan om bestaande documenten en alleen om bepaalde akten of bescheiden| 'fishing expeditions' zijn niet toegestaan. In casu hebben A en B – zo de voorzieningenrechter –

belang bij informatie die dient tot vaststelling van de omvang van de nalatenschap van hun moeder. Mits voldaan is aan de criteria van artikel 843a Rv, kan C verplicht worden tot het verstrekken van informatie, maar wel enkel voor zover C daar feitelijk zelf over beschikt. In dat kader is van belang dat C geen gemeenschappelijke huishouding voerde met moeder, en dat hij over de periode tot haar overlijden geen rekening en verantwoording verschuldigd is aan A en B over moeders financiële situatie of handelwijze. Moeder is volgens partijen tot op het eind van haar leven in staat geweest haar wil te bepalen. Zij ging over haar eigen geld en had een eigen accountant die haar belastingaangiftes verzorgde en de bijbehorende stukken opmaakte. De op C uit zijn benoeming tot executeur voortvloeiende (informatie)verplichtingen hebben alleen betrekking op de periode na het overlijden van moeder. C heeft onweersproken gesteld dat A en B de bij hen levende vragen over de financiën van hun ouders kennelijk niet tijdens het leven aan hun ouders hebben gesteld.

Met inachtneming van bovenstaande beoordeelt de voorzieningenrechter de tien vorderingen en wijst deze allemaal af.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 19-05-2022

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2022:3972

Zaaknummer: C/03/302112 / KG ZA 22-61

Rechters: W.E. Elzinga

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Tuchtrechter rekent notaris niet aan dat erfgenamen na ter zake te zijn voorgelicht, een eventueel onjuiste verklaring van beneficiaire aanvaarding hebben afgelegd.

Moeder overlijdt in 2020 met achterlating van zes kinderen van wie er twee zijn overleden. Na het overlijden van moeder hebben de vier erfgenamen een bedrag van ieder € 10.000 van de privérekening van moeder naar zichzelf overgeboekt. Die bedragen zijn vervolgens binnen twee weken weer teruggeboekt. Nadien zijn de erfgenamen door de notaris schriftelijk en mondeling geïnformeerd over de keuzemogelijkheden rondom de aanvaarding van de nalatenschap. Vervolgens hebben de erfgenamen een verklaring van beneficiaire aanvaarding (art. 4:190 BW) ondertekend, die door de notaris ter griffie is ingediend (art. 4:191 BW). Een van de overleden kinderen klaagt dat de notaris niet aan de erfgenamen heeft gevraagd of zij voor de ondertekening van die verklaring niet al daden van beheer hebben verricht. Klager meent van wel en stelt dat genoemde overboekingen daden van beheer waren waarmee de erfgenamen de nalatenschap al zuiver hadden aanvaard. In eerste aanleg overweegt de tuchtrechter dat vaststaat dat de notaris ten tijde van het opstellen van de verklaring van executele en het geven van zijn advies om de nalatenschap beneficiair te aanvaarden, niet op de hoogte was van de overboeking van de € 40.000 naar de eigen rekening van de erfgenamen. Ook stelt de rechter vast dat de notaris meer heeft gedaan dan gelet op zijn beperkte opdracht nodig was: de notaris had klager uitgenodigd voor een kosteloos gesprek en hij heeft klager een brief gestuurd dat er een verklaring van executele was afgegeven, waarbij ook is geattendeerd op het feit dat er een negatieve boedel was.

Klager gaat vergeefs in hoger beroep tegen de afwijzing in eerste aanleg van diens klacht.

Het tuchthof maakt de overwegingen in eerste aanleg tot de zijne en meldt dat de notaris de erfgenamen heeft geïnformeerd omtrent de keuze bij het al dan niet accepteren van een erfenis. De notaris heeft daarmee – zo het hof – afdoende voldaan aan zijn onderzoeksplicht. Dat de erfgenamen vervolgens deze verklaringen volgens klager onjuist hebben ingevuld (een oordeel dat aan de civiele rechter is) kan niet aan de notaris worden toegerekend.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 21-06-2022

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2022:1743

Zaaknummer: 200.298.380/01 NOT

Rechters: H.T. van der Meer, J.W.M. Tromp en B.J.M. Gehlen

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Rechtbank legt onduidelijke renteclausule in na overlijden gesloten overeenkomst zo uit dat de niet-opeisbare rente verschuldigd is vanaf het overlijden van de eerststervende ouder en niet (pas) vanaf het overlijden van de langstlevende.

Na het overlijden van hun vader (met wie hun moeder ten tijde van het overlijden ongehuwd samenwoonde) is een overeenkomst gesloten waarin is vastgelegd dat de kinderen een vordering op moeder hebben waarover 'vanaf de overlijdensdatum' een (vooralsnog niet-opeisbare) enkelvoudige rente verschuldigd is. Na het overlijden van moeder is in geschil of met 'vanaf de overlijdensdatum' is bedoeld dat die rente loopt vanaf de datum van het overlijden van vader, dan wel de latere datum van het overlijden van moeder. Uit de omstandigheden leidt de rechtbank af dat is bedoeld een rente af te spreken die verschuldigd is tijdens het leven van moeder.

Instantie: Rechtbank Den Haag

Datum uitspraak: 11-05-2022

ECLI: ECLI:NL:RBDHA:2022:5256

Zaaknummer: C/09/618738 / HA ZA 21-882

Rechters: J. Brandt

Wetsartikelen: